

Resebeskrivning konstresa till Skåne/Danmark hösten 2024

Tisdag 24 september (Hans)

Efter Nyköping är alla ombord och bussföraren heter Tommy Johansson. Kaffesuget är stort när vi närmar oss Linköping och Sannes Coffee ligger längst bort i en stor köplada. Nej, inte där ska vi fika, utan tillbaka igen och upp för trapporna till väntande kaffe och stora kanelsnurror.

Nästa stopp är Jönköping med museum och lunch. Så många Bauer var det nu inte men lunchen var till lax. För att vi inte skulle ta en eftermiddagslur hade reseledaren ordnat en dansklektion. Och firs är ju inte konstigare än quattrevingt. Det visade sig i detta högkulturella sällskap att många inte hade en aning om hur man spelar Bingo så det måste också läras ut innan spelet kunde börja. Kanske ändå några lärde sig några danska räkneord på kuppen. Hotell Concordia i Lund ligger centralt i den gamla stadskärnan och sömnen blev nog god för de flesta trots smattrande regn på rutan.

Tak i Lund (Konstnär är Hans Lundén)

Onsdag 25 september (Birgitta)

Onsdagens program inleds med Hans intressanta och inspirerande föreläsning om dansk konst. Ja, inte bara konst utan även de samhälls- och politiska sammanhang som konsten skapades i. Nedan följer ett kort sammandrag av vad Hans tog upp; det är alltså inte heltäckande, men ni kan säkert själva fylla i det som inte nämns.

Flera danska och svenska konstnärer har verkat över landsgränserna. Ett exempel är den jylländska konstnären Ingrid Vang Nyman (1916–1959) som bland annat illustrerade *Kajsa Kavat* och *Pippi Långstrump*. En annan, äldre, konstnär är Pilo (1711–1793) som föddes i

Sverige, i sömrländska Runtuna. Han var svensk hovmålare och målade bland annat Gustav III:s fru, Sofia Magdalena, och Gustav III:s kröning. Under en period var han porträttmålare i Skåne där adeln anlätade honom, men senare fick han uppdraget att bli också dansk hovmålare.

En annan konstnär, Bertel Thorvaldsen (1770–1844), skapade skulpturer med klassiska motiv. Hans kanske mest kända är statyn i Vårfrukyrkan i Köpenhamn, ”Den uppståndne Kristus”, gjord i carraramarmor. I Köpenhamn finns också ett Thorvaldsen-museum.

Andra målare som Hans nämnde var exempelvis Skagenmålaren P S Krøyer (1851–1909), född i Norge, död i Skagen. Han skapade bland annat målningen *Hipp, hipp, hurra*, en konstnärsfest på Skagen, som finns på Göteborgs konstmuseum. Många Skagenbilder är gjorda efter foton. Krøyers tavla *Köpenhamnsbörsen* (1895) räddades då Köpenhamns börshus brann ned till grunden i april 2024.

Efter Hans föreläsning begav vi oss till Lunds domkyrka med sina nyrestaureerade ”pågar” och till Domkyrkoforum ritat av Carmen Izquierdo. Efter besök på det högintressanta Skissernas museum, där vi åt resans godaste lunch, tog bussen oss via Öresundsbron till Köpenhamn.

Ann Jäderlunds tankvärda ord på ett brunnslock får avsluta vårt besök i Lund.

Foto: Mats Jansson

Dagens sista programpunkt var besök på Hirschsprungmuseet med bland annat Skagenmålarnas verk. Där visades också en innehållsrik specialutställning med kvinnliga konstnärer. Hirschsprung (1836–1908), som var tobaksfabrikör, hade samlat konst framför allt från 1800-talet men även verk från 1900-talet. Han donerade sin konstsamling till danska staten.

Efter denna fullmatade dag såg vi nog alla fram emot att inta våra rum på Hotell Spectrum. Detta hotell visade sig bjuda på diverse tekniska överraskningar, t.ex. en isande kall takdusch när man trodde vattnet skulle komma i handduschen. Ofrivillig hårtvätt ingick också. Hans gjorde ytterligare några erfarenheter kopplade till detta moderna hotell (se nedan).

Torsdag 26 september (Hans)

Vaknade tidigt och tog en promenad längs vattnet. Två ynglingar badade. Den ena huttrade men den andra hade lagrat lite mer öl i magen och verkade inte frysa. Ett tiotal kvinnor hoppade jämfota på kajen under rop och skratt. Kanske en ny motionsfluga.

Så upp på rummet. Det gäller att välja rätt hiss av de många. De verkar leva sitt eget liv och kör inte riktigt dit man vill. Ner igen till frukosten och jag frågade på danska var frukostmatsalen låg och fick svar på bruten engelska. Det här är ett ”modernt” hotell. Några thailändska flygvärdinnor i färggranna sari piggade upp stämningen.

Det finns några saker jag är ganska bra på och en hel del som jag är dålig på, t ex att äta frukost på hotell. Alltså ätandet är inget problem men hitta det man ska ha! Det är modernt mörkt i salen vilket inte precis underlättar letandet. Jaha, där är meloner och ananas men var är te och kaffe? Lång kö vid apparaterna. Den ena fungerar tydligen inte.

Ett modernt hotell tillhandahåller icke heller koppar med öron, eller hänkel som det kanske heter. Nej nu ska man med brännande fingrar försöka ta sig tillbaka till bordet. Men osthyveln som snurrar runt och skär skivor är rolig. Bäst att ta ett varv till. Men var är nu josen?

Första paus i dag är Grundtvigkirken på Bispebjerg. Arkitekter är tre generationer Klint. Ett tempel fyllt av ljus och högt i tak som det anstår hyllandet av folkbildaren Nikolaj Frederik Severin Grundtvig 1783–1872. Vi blev lovade dejlig orgelmusik och det dånade från de väldiga piporna.

Efter denna andliga spis var det dags för mer lekamlig och vad är mer lämpligt i Köpenhamn än smörrebröd. I Ölhalle 1892 fyllde vi källaren och oss själva med smörrebröd på längden och tvären. Bara två åt gången men hur mycket vi ville. Ingen nubbevisa men *Dej og mej og vi to* sjöngs. Sen en kort tur till Rådhuset där vi skulle få visning som garanterat kunde förstås.

Guiden Christoffer visade sig vara göteborgare vilket för mig inte innebar några språkproblem. Talets gåva besatt han och jag undrar om han inte ibland tog hjälp av sagoberättaren H C Andersen ute på torget. Men när kommer de utlovade pannkakorna och kaffet? Så småningom pannekagerne men i stället för kaffe lite bubbel.

På kvällen var vi ungefär hälften av gruppen som åkte med vår buss ut till DR-byn för att lyssna på en konsert med Ann-Sofie von Otter och Danmark Radios Symfoniorkester. En kille i t-shirt och liten mössa, en pirk skulle min mamma säga, berättade först om styckena som skulle spelas och jag förstod ganska mycket för jag skrattade på samma ställen som den övriga publiken. Michael Karlson som specialskrivit stycket för Ann-Sofie von Otter är en flitigt anlitad kompositör, snart med premiär på operan *Fanny och Alexander* i Bryssel.

Att sitta rakt ovanför orkestern när den brakade på i Bruckners symfoni var en upplevelse och själva konserthuset, ritat av stjärnarkitekten Jean Nouvel, var värt pengarna bara det. Som en varm, röd grotta. Hemfärden med förarlösa Metron tog lite tid vid automaterna men vi kom fram till ett upplyst rådhusorg och det var skönt med en promenad på kvällen.

Presentatören av konserten på DR konserthus (Hans Lundén är konstnären)

Fredag 27 september (Birgitta)

Innan avresan från Köpenhamn hann vi med ett besök på det förnämliga konstmuseet Davids samling – en stor samling orientalistisk men även europeisk konst, dansk skulptur och keramik. Inte trodde jag att det som verkade vara ett litet museum kunde innehålla så många och så intressanta verk – en stor upplevelse! Motion fick man också i alla trappor, liksom lite övning i orienterandets konst då öppningarna mellan olika rum inte alltid var så väl synliga.

Vårt sista konstmuseibesök i Danmark var på Ordrup gaard konstmuseum med samling av dansk och fransk impressionistisk konst. Intressant arkitektur med tillbyggnad av Zaha Hadid, irakisk-brittisk arkitekt, och av norska Snøhetta. Vi hade turen att där få se Ai Weiweis 15 meter långa verk *Water Lilies* gjort av mer än 650 000 legobitar och inspirerat av Claude Monets triptyk med samma namn.

Via färja från Helsingör nådde vi så Sverige och Hotell Mollberg i Helsingborg. God avskedsmiddag på hotellet.

Lördag 28 september (Hans och Birgitta)

Nu börjar hemfärden. Ett gäng ålderstigna knuttar brakar i väg på sin HD-ar innan vi något tystare far i väg norrut. Vi stannar till vid Kvidinge hed för att ”beundra monumentet över Sveriges kortaste kronprins, i tid räknat, den danske Karl August som år 1810 övervakade en militärövning sittande på sin häst. Det bar sig inte bättre än att hästen blev skrämmd och galopperade i väg med den stackars prinsen som ramlade av och dog.

I Klippan finns en av Sveriges internationellt sett största sevärdheter, något som Klippanborna kanske inte är medvetna om. St Petri kyrka, ritad och i detalj följd under byggandet av en åldrad Sigurd Lewerentz (1885–1975), hör till det som arkitekter över hela världen har på sin besöksönskelista. Kyrkan, i mörkt Helsingborgstegel, ligger nästan hukande i grönskan. Ett tempel tvärt emot Grundtvigs höga och ljusa och brusande. Här är det mörkret som råder. Och tystnaden. Endast det stilla droppandet i den stora dopsnäckan kan höras när vi försjunkit i meditation. Kanske hörs även lite droppande från de rejäla kranarna ovanför handfatet på kyrkans toalett. (Foto Mats Jansson)

Lunch blir det på konstmuséet Vandalorum, ritat av en annan stjärnarkitekt: Renzo Piano. Här ser vi en utställning om trädgårdar och Hans Mossberg berättar om Derek Jarman. På väg hem lite frågesport. Vad hände 1807 och vad utövade Peter Schmeichel för sport?

Vi är snart framme i Nyköping och dags att ta farväl.

Så vill jag till slut passa på att tacka alla för en trivsamt och ”lättskött” grupp. Ett speciellt tack till vår bussförare Tommy och ett mycket speciellt tack till Birgitta Norberg Brorsson som hållit räkning på oss men framför allt för ett långt och fruktbart samarbete under månader.

Hans Lundén

Innan denna resebeskrivning är helt avslutad vill jag, Birgitta, lägga till några ord. Även om St. Petri kyrka i vissa avseenden var Grundtvigkirkens motsats gav de båda samma möjligheter att samla tankarna, hitta lugnet och filosofera en stund. Det kändes så fint att få besöka dessa två kyrkor.

Och så ni deltagare – ett stort tack till er för trevligt resällskap. Jag instämmer helt med det Hans skriver ovan. Och Tommy – jag som satt lång fram i bussen och kunde se våra medtrafikanterns olika manövrar behövde inte hjälpa dig att bromsa en enda gång. Det har ibland behövts med andra chaufförer men inte med dig vid ratten. Tack för mjuk och trygg körning! Stort tack också till min make, Kjell-Åke Brorsson, som tog ett stort antal foton under hela resan. Några av dem är samlade i ett separat bilddokument. Och Hans till sist – tack för fint samarbete och för allt arbete du lagt ned på planeringen och genomförandet av resan! Kanske blir det en resa även nästa år. Till det återkommer vi i början av 2025.

Birgitta Norberg Brorsson